

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
SZOLNOK-DOBOKA VÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden vasárnapon.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.) Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.	Hirdetési díjak: egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. Nyilvtéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő. Hivatalos óra: d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5-ig.	ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 50 kr. Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
--	--	--

Néhány szó a közigazgatás reformjához.

II.

A körbírákra vonatkozó intézmény meghonosítása már azért is sok nehézséggel járna, mert ha azt csak az értelmiség hiánya miatt, illetve csak ott szerveznék, hol kellő képességű községi bíróra akadni nem lehet, azon esetben nehéz, majdnem lehetetlen volna köröket felállítani. Mert lehet 3 falunak intelligens bírója, a negyediknek nem, aztán újra 3—4 községben akadna kellő képességű, 3—4 községben nem; egy ilyen kör sajátágosan nézne ki; nagy utazásokat kellene a körbíróknak tenni s ugyan miféle alaphól utazna, mert annak a költségeit is a községek által hordoztatni nem volna méltányos, mikor ugyis minden költséget rovatalok útján fedez a község, mert magán vagyona nincsen. Hogy a jegyző ma nem más mint az állam adó és katonai exekutora, pedig nem az állam fizeti, — mondja a röpirat, ez igaz is, de ha majd az állam fogja fizetni, természetesen a közadókból mint most, akkor méltán megkövetelheti azt; s bárki fizesse is a jegyzőt, a jelenleg réá ruházott teendőket úgy az állam valamint a közönség érdekében valakinek végezni kell, hívják azt körjegyzőnek vagy csoport biztosnak az mindegy.

Minden járási főszolgabíró mellé egy külön katonai referenset adni szintén felesleges volna, mert a főszolgabíró és személyzete elegendő arra, hogy a katonai ágazatot is ellássa és egy külön referensnek nem is adna elegendő dolgot egész éven át a katonai ügy.

Különben is mekkora megterhelhetést okozna az államnak új katonai referensek,

járási adószedői hivatalok, járási kórházak beállítása; s miként volna az eszközölhető, hogy az egész járás adozói 3—4 frt tartozásukkal akkor a mikor épen fizetni akarnak és birnak, a központba menjenek fizetni?

A kir. adóhivatalokat okvetlen szaporítani kívánja már a röpirat is, mert a megyei házi pénzek kezelését is a kir. adóhivatalokra kívánja bízni, mit kereshet akkor a járási adószedői hivatal, az közvetítő hivatal nem lehet, ha pedig a pénzeket beszedi és könyveli is, akkor minden tartozást is nyilván kell hogy tartson s akkor kész a járási adóhivatal.

Egy másik érdekes röpirat a Beksics Gusztáv, közöljük belőle a következőket:

Beksics szerint a vármegye megtartja politikai jellegét s nem fog hasonlítani pusztán a francia departementhez vagy a porosz Bezirkhez. A megyék politizálási joga érintetlen marad.

Hogy ez utóbbi tétel alatt mit ért a röpirat szerzője, azt nehéz volna megállapítani; politizálni lehet a megye közgyűlésen és társaságban csendes pipászó mellett; sem az egyiket, sem a másikat elvenni nem is akarhatja senki.

A közgyűlés autonom jellege főleg két ponton lép előtérbe: a szabályrendeletek alkotásánál és a vagyonkezelésénél; továbbá kulturális és gazdasági ügyekben. A megye szaktanácsokba osztva fog működni, melynek tagjai a törvényhatóságok keretébe illesztett állami hivatalnokok lesznek. A szaktanácsokba részt vesznek a közigazgatási bizottság választott tagjai

A törvényhatóság élén a főispán áll, teljes felelősséggel. Ő alája volnának rendelve az építészeti hivatal fejein kívül — a közigazgatás összes főtisztviselői. Nemcsak elnö-

köl minden tanácsban, hanem rendelkezik a főhivatalnokokkal, kiknek eddig csak a szakminiszter rendelkezett.

A főispán veszt ugyan állásának méltóságából, de nyer hatalomban. Az alispán veszt, de ha meghagyják a megye beligazgatása élén és a főszolgabíróktól a csoportbiztosig ő rendelkezik a közig. organumai felett, némileg megfelel a mai alispáni állásnak. A járások autonómiát kapnak, lesz külön járási tanács teljes állami pénzkezelés mellett. Lesz egy legfőbb közigazgatási bíróság, mely a közigazgatás többi ágazatában megfelelne a mostani pénzügyi bíróságnak.

A képviselőház.

A képviselőházban a jövő évi költségvetés tárgyalása van folyamatban. Ez alkalommal gróf Bethlen András költségvetése tárgyalásakor nagy programszerű beszédet tartott, melyet lapunk szüktere közt kivonatossan a következőkben ismertetünk.

A törvényhozás által megoldandó kérdések közül legfontosabb a mezőrendőrségi törvény és ezt más szintén fontos adminisztratív reformmal együtt fogja beterjeszteni. A mezőrendőri törvény új szervezetéből kifolyólag mód nyújtatik a kellő gazdasági képviseletre, mely most nem megfelelő.

Szükséges, hogy a kormány organumokkal rendelkezék, hogy a központban ismerjük a vidéki életet, az exponált organumok pedig ismerjék a kormány intencziót.

Igen fontos a telepítés kérdése: reméli, hogy Magyarország pénzügyi viszonyaink javulása lehetővé fogja tenni, hogy a kormány mindig nagyobb tevékenységet fejtsen ki.

Kapcsolatos a telepítés ügye a filoxera elleni védelemmel, a mennyiben a kopár homok-

ismét duzzadozik az érdekesnél-érdekesebb történelempolitikai vonatkozásoktól.

Első sorban az 1848/9-iki események szolgáltatók alkalmat János főherczegnek a politikai téren való nézetnyilvánításokra. A bécsi márciusi eseményekről szólva, hangsúlyozza, hogy a kormányférfiak sajnálatos tévedései hozzájárultak ahhoz, hogy a forrongás később újból kitörjön. E forrongásokat indokolni is törekszik, midőn szó szerint ezeket írja: „Nem szabad elfeledni, hogy az osztrákok, a kiket évek hosszu során keresztül politikai kiskorúságban tartottak, a márciusi hét folyamán teljességgel nem érhették el azt az érettséget, mely a szabadsággal való visszaélést, a kívánságokban való mértéktelenséget kizárja. Az akadémiai legiónak májusban történt erőszakos feloszlását a főherczeg „a miniszterium időszerűtlen rendszabályá,„nak nevezi, „mely által a szenvedélyek megint föltámasztattak“.

A magyarországi eseményeket János főherczeg nyugodt, pártatlan modorban itéli meg, a hivatott történelemíró álláspontjából. Így például helyesli, hogy a délmagyarországi zavargások kitörésekor a cs. kir. tiszteknek rangjuk elvesztése mellett megtiltatott, hogy a szerb lázadásban részt vegyenek. „Mi is volt egyéb Jellasic, a kivel a szerb lázadás a legbensőbb összeköttetésben állt, mint egy V. Ferdinánd király által jogaitól és rangjától megfosztott lázadó?“ Ezt mondja szó szerint János főherczeg.

Az olaszországi 1859-iki események fölött szintén higgadtan, szabadelvűen ítél János fő-

herczeg, a kinek atyja — Toscana nagyherczeg — ez események folytán trónt és országot vesztett. Frappánsul meglepő, midőn az ilykép közvetlenül érdekelt fejedelmi sarj a következőket írja: „Habár Radetzky 1848-iki győzelmei Olaszországban a dolgok régi rendjét helyreállították, — a szabad intézmények és nemzeti egyesülés utáni vágy a félszigeten mégsem alhatott el, annál kevésbé, mert majd mindenik hazatért fejedelem retrograd uralmat honosított meg, az egyházi állam és a nápolyi királyság pedig oly rosz igazgatás alá kerültek, hogy ez több ízben fölkeltette egész Európa figyelmét. Miután az olaszországi fejedelmek elmulasztották, hogy legitim jogukat kiegyeztessék a nemzet kívánságaival, tehát ez utóbbiak csupán a fennálló rend fölforgatásától várhatták aspirációik megvalósulását. E népszerű mozgalomhoz Szárdinia, Viktor Emánuel alatt annyival tevékenyebben csatlakozott, mert számára nem csupán a vezető szerepe, hanem az egész Olaszország fölötti uralom kínálkozott, melyet a többi, az idő követelményeitől idegeneknek maradt, kormányok magok játsztak a kezébe.“

Ily nyiltan és nemes pártatlansággal ír egy uralkodóház fia, melyet a szóban levő változások a legfájdalmasabban és legközvetlenebbül sújtottak!

Néhány évvel később János főherczeg mint altábornagyot és hadosztály-parancsnokot találjuk a bécsi katonai egyesület márványtermében. 1883

„A Szolnok-Doboka” tárczája.

János főherczeg.

(Orth János)

Ritkán lehetett fejedelmi sarj, ki oly gazdag szellemi tulajdonokkal megáldva, kora fiatal-ságától kezdve annyi valódi komolysággal munkált volna művelődésén, mint az egykori Toscanai János Szalvator főherczeg. Mulatságok, vadászat vagy egyéb sportok nem képezték kedvtelését. De annál több szorgalommal tanult, olvasott, rajzolt és dolgozott. Egyetlen mulatsága egyetlen szenvedélye a zene volt.

Alig lép a gyakorlati életbe, teremő lelke már is működési tért keresett. 1874-ben, alig 24 éves korában, Temesvárra jutott mint tűzér-őrnagy és fegyvernemében olyan dolgokat és körülményeket látott, melyek arra indíták, hogy a tűzérség reformjáról röpiratot írjon. A fiatal főherczeg munkája, melynek hatalmas politikai éle is volt, nagy feltűnést keltett és maga után vonta a bécsi német nagykövet nehezítését is.

János főherczeget ekkor a tűzérsegtől áthelyezték a gyalogsághoz, még pedig a Krakóban állomásozó és Vilmos főherczeg nevét viselő komáromi 12-ik gyalogezredhez. Alig kezdte meg, mint zászlóalj-parancsnok szolgálatát, midőn hozzálatott új ezrede történetének megírásához. Hat esztendeig dolgozott a két kötetes munkán, mely

területeken lehetséges lesz virágzó községeket létesíteni. Még ez év folyamán lehetséges lesz gyakorlati tevékenységet kifejteni, még pedig két ponton. Először a Balaton mentén, másodszor a haza déli vidékén az ugynevezett deliblati homoktengeren, a mely 40,000 hold, a melynek legszélén már kezdetét vette egy telepítés és a hol a nagyobbtermű telepítés már a tanulmányozás stádiumán tul van.

Igen fontos ágai vannak még a közgazdaságnak; ilyen a gyümölcstermelés, mely Nagymaroson, Kecskeméten és Erdélyben virágzik, azt hiszi, nem lesz lehetetlen az országnak más alkalmas részeire is kiterjeszteni.

A baromfityénésztésből is nagy jövedelmet lehet várni.

Szükségesnek tartja, hogy az általános vízi jog átdolgoztassék; már ki van dolgozva és ha a szakkörök átvizsgálták, a törvényhozás elő fogja terjeszteni.

A butgedtben kifejezést lel egy újabb alkotás, az állategészségügy rendezésének terve. A törvényhatóságok állandóan panaszkodnak, hogy a helyzet tarthatatlan. A kérdés megoldása csak a személyzet szaporítása, dotáció emelése és különösen az alkalmazandók jobb megválasztása útján lehetséges.

Miután azonban ezt a törvényt szervi összefüggésbe akarja hozni, az adminisztratív reform egészével várni fog, míg a reformba beillő javaslatot nyújthat be. (Helyeslés.)

Gazdasági téren emelkedés mutatkozik, sajnos, hogy nem mindenütt egyformán, pl. az erdélyi részek közgazdasági emelkedése nem oly kielégítő, mint az ország más vidékein, de ez irányban is mindent el fog követni.

Midőn 50 évvel ezelőtt a nagy Széchényi István azt mondta, hogy Erdély egy kert és ma azt látjuk, hogy részben, legalább gazdaságilag a legalsóbb fokon álló országok közé tartozik, ez kötelességeket ró a kormányra, (helyeslés a jobboldalon) és hiszem, hogy azon az uton vagyunk, melyen az orvosláshoz közelebb jutunk.

Az igen bonyolult és régóta megoldást igénylő birtokrendezési kérdések az igazságügy-miniszter részéről közelebről czélszerű, megnyugtató módon orvoslást fognak nyerni. Az áru-díjszabás is előnyére lesz az erdélyi részeknek és minden egyes téren mutakozó kezdeményezést erélyesen fog támogatni.

Színház.

A „régi jó idők“-ben Sekszpir tragédiái, a komoly irányú színművek és népszínművek töl-

tötték meg a színházakat zsufolásig közönséggel, ma a sikamos operettek, a tündéries, görög-tűzés, trikós látványosságok hódítanak ország-szerte, különösen a vidéken. A közönség nagy része a színészetet fényűzési cikknek tekinti. Mulatni, szorakozni kíván rajta, azért az irodalmi értékkel és komolyabb iránnyal bíró művek előadásán üres marad a színház. Ez is divat, lejárja magát, mert az öreg Rotschild mondása szerint „a világon minden ismétlődik.“

Geröffy Andor itt működő szintársulata a „lenni vagy nem lenni“ kérdésével küzd. Az első 30 előadásos bérlet a végét járja, s a második bérletre keresnek aláírókat; kívánjuk, hogy találjanak! A telt ház ritka esemény számba jó.

A múlt héten „Szép Melusina, a tengeri habléány“ tündér mese, látványosság, háromszor hozott összetelt házat. Ki is tett magáért Geröffy igazgató, meg Takács Rezső, miként a színlapon jelezve volt: „fődisztemester“ egyébként színház felügyelő. A látványosságokat kifogástalanul állították elő. Rozsnyai Mátyás görög-tűzeinek is nagy szerep jutott, de hogy ezeket ki gyűjtögetta oly szépen, azt elfelejtették a színlapra kiírni. Sebaj, csak hogy a reklám megtette hatását: a színház megtelt.

Szegény Fejérvári! bezzeg az ő „Huszár-káplár Bécsben“ nem tudott olyan nagy hatást csinálni. Jutalomjátéka volt szerdán, jutalom nélkül, mert a napi költség is alig jött be. — A „Haramiák“ és „Sárga Csikó“ előadása is csaknem kizárólag a bérző közönség előtt folyt le.

A társulat ebben a szűk pénzvilágban is nagyobb pártolást érdemelne. Színművek, vígjátékok és népszínművek előadására elég jó személyzete van. Geröfiné, Benkő Jolán, Ferencziné, Pénzesné, Örsi Aranka, Geröffy, Kovács Sándor, Fejérvári, Kendi, Pénzes és Szeles mindent sikerrel követnek el, hogy az előadások a közönség igényeinek megfeleljenek, de a mi a közönséget inkább vonzaná, az operettek előadására a személyzet hiányos. Nincs tenoristája, nincs férfi kar személyzete. Ha e bajon az igazgató segíteni tudna, talán remélhetne jövedelmet is.

Vendégszereplés van kilátásba a jövő hétre. Gyöngyösy János miniszteri tanácsos nevelt fiát: Szép Aladárt, az elismert szép tehetségű fiatal színművészt sikerült az igazgatónak néhány előadásra megnyernie. Holnap érkezik meg s itt szereplése alatt Péterfi Zsigmond vasuti igazgató vendége lesz. Mint halljuk e hó 27-én lép fel először.

Szerény és egyszerű életmódja mellett János főherceg mint magánember nyugodtan, kényelmesen élhetett volna, miután mint a toscanai nagyhercegi család tagja 800.000 forintnyi vagyonnal bír és később valószínűleg többet is várhat. De lelke folytonos tevékenységre sarkalja. A tengerészet tanulmányozására adta magát, Fiumában fényes sikerű vizsgát tett és megszerezte a hajó kapitányi jogosítványt.

Első nagyobb tengeri útját Montevidéoból Valparaisóba akarta tenni, hová szállítmánnyal megrakodva indult. A hajónak tehát meg kelle kerülni Dél-Amerikát. Ez utban legveszedelmesebb Amerika legdélibb csucsa, a Tüzföld környéke, hol nemcsak zátonyok, örvények lepik el a tengert, hanem viharos széljárás is uralkodik.

Orth János egy tapasztalt dalmát tengerészt, Simichet vitte magával, ez volt a „Sántha Margaretha“ kapitánya. A hajó három árboczos, vasból készült és szilárd. Nagy tengeri utakra készült. Az utra ötven nap kell, de néha 60 nap is. Ez már régen elmúlt. A hajónak, vagy Orth Jánosnak semmi hire.

Nagy számmal érkeztek a táviratok Dél-Amerikából és a német kikötőhelyekről, a melyek már csaknem bizonyosan mondják azt, hogy Orth János első nagyobb tengeri útja szerencsétlen véget ért. Az angol királynő egy rendeletben utasította a nagybritániai tengeri hatóságokat, hogy tengerentuli képviselőik útján az osztrák-magyar konzulatusok segítségével kövesse el mindent, hogy a szerencsétlenség részletéről kimerítő tudósítást szerezzenek. Az a körülmény, hogy az angol lobogót a tengerek minden részében ösmerik, reményt nyújt arra nézve, hogy a legfelsőbb helyről kiadott utasítás folytán

A deési hidvám.

Deés városa az egyesült szamosra egy költséges vashidat építtetett a reményben, hogy az ennek építésére felvett nagykölesön kamatját és annak törlesztését a hidvám fedezni fogja. De a szomoru közgazdasági viszonyok közt, de még inkább a kiépült vasutak következtében nagyon megesőkent fuvar-forgalom ezen várakozásnak nem felelvén meg, indítatva érezte magát a város e baján ahidvám felemelése által segíteni.

Lapunk 45-ik számának hivatalos rovatában közöltük az illető miniszternek e tárgyban tett intézkedéseit.

Most a nagy közönség érdekében ezen díjszabás pontjait szóról-szóra közöljük az alábbiakban:

I. A Deésváros tulajdonát képező szamosi hidaknál szedhető vámdíjtételek a következők:

a) szabadon hajtott nagy marháért u. m. bika, ökör, tehén, bival, ló, öszvér, szamar, továbbá idegen éghajlatu házi, nemkülönben idegen éghajlatu vagy hazai szelidített vadállatért 03 kr.

b) befogott vonómarha után . . . 04 br.

c) könnyű, szabadon hajtott, vagy szekérre tett állatokért és pedig:

aa) borju, csikó és sertés után . . . 02 kr.

bb) juh, bérbecs és kecske után . . . 01 kr.

II. Az a) és b) tételek alatti állatok csikója vagy bornyuja akár saját lábán megy át, akár fogatra téve vitetik át a hid n a c) aa) alatti tétel szerint vámolandó. Szopó, verőmalacz, szopó-barány és gidó, ha anyjuk alatt hajttnak át a hidon, vámentesek, ellenesetben a c) bb) alatti vámdíjtétel fele része fizetendő.

III. Borju, csikó, malacz, barány, gidó csak addig tekintetnek ilyeneknek, míg az anyaállattól el nem választatnak.

IV. A vám az esetben is fizetendő, ha a hid igazítása folytán az átmenet vendéghidon történik.

V. A vámdíjak menet-jövet mindig fizetendők.

VI. A nem Deésváros határán belül termelt árukat szállító fogatokba fogott állatok után a deési lakosok is kötelesek vámot fizetni, ha az áru nem a saját szükségletükre, hanem üzérkedés vagy fuvarozás czéljából szállítatik.

VII. A szamosi két hid vámolás tekintetében egy hidnak vétetik. Az egyik hidon való átmenetel a teljes vámtétel kifizetésére kötelez s viszont a megfelelő vámdíjtétel lefizetése mindkét hidon átkelésre jogosít. A két hid közötti vesz-

nov. 3-án tartotta az akkor harminczegy éves főherceg híres felolvasását a katonai fegyelméről. Előadása valóságos forradalmat idézett elő a hadsereg köreiben. Határozottam elítélte, oklannak és veszélyesnek mondotta a katonai fegyelmzés mai módszerét és ennek helyébe kíméletes, okos erkölcsi nevelést követelt. Részletesen kifejtett és alaposan indokolt nézetei ropantul konsternálták a mostani szisztemában megcsontosodott generálisokat, de az önállóbb gondolkozásu, szabadelvű katonai elemek örömmel üdvözölték a főherceget, kiben a jövő emberét látták. János főhercegnek, mint a törzstiszti tanfolyam parancsnokának, alkalma nyílt felfogásait a gyakorlatban is érvényesíteni. E téren reformátori működést fejtett ki, a mennyiben megvetette a törzstiszti tanfolyam mostani praktikus alapjait.

A főherceget 1884-ben áthelyezték Linczbé, miután a dolgokról és személyekről való gyakori gúnyos megjegyzései kellemetlenekké váltak. A 3. gyalog hadosztály vezetése mellett időt talált arra is, hogy Felső-Ausztria várairól és kastélyairól művészen illusztrált nagy művet adjon ki.

Három évvel később a hadsereg rendeleti lapja közölte János főherceg lemondását katonai rangjáról. És nemcsak erről mondott le, de a születésével járó összes czimekről, jogokról és javadalmakról is, hogy azután mint egyszerű polgár, „Orth János“ név alatt éljen.

Ez az eset példátlan volt a Habsburg és Lothringen-házak hétszáz éves történetében. A meglepő esethez mindenféle magyarázatokat fűztek, de a legvalószínűbb közvetlen indok mégis az, hogy János főherceg egy polgárleányt akart nőül venni; mert mindjárt lemondása után tényleg meg is kötötte Londonban a házasságot.

megkezdett kutatások nemsokára eredményt fognak felmutatni.

Antonia főhercegnő, Orth János anyja kinzó nyugtalanságok közt várja Gmundenben a híreket. Az agg hercegnőt az utóbbi napok izgalmai ágyba döntötték és állapota komoly aggodalomra ad okot. „Mért nem szállhatok én tengerre, megtudni fiam sorsát? Vagy él még, vagy elérte szomoru végzete, de mindenesetre bizonyosat akarok tudni róla!“ kiáltott fel a hercegnő az első rémhrek vétele után. A nagy megpróbáltatásoknak kitett hercegnőt az utóbbi napokban valósággal elárasztották részvét-nyilatkozatokkal. Hetvenhét éve súlyát iszonyuan megnövelte a kétségbeesés, mit fia elvesztése miatt érez. Orth János volt a legifjabb gyeumeke.

Londonból jött hírek szerint a Loyd-ügynökség táviratot kapott, hogy az utolsó nagy viharban eltűnt hajók közt van az Orth János hajója is. A tengeri hivatal közvetlen híreket kapott Valparaisóból. Ezek szerint meglehetősen bizonyossággal lehet föltenni, hogy Orth János háromárbozos hajója az orkán áldozata lett.

Meg kell azonban jegyezni, hogy Orth és hajója elvesztéről határozott, biztos tudósítás nincs. Sok eshetőség forog fent, hogy mért késik. Stanleynek, Emin pasának is többször kelt halálhíre s mégis előkerültek. Orthnak voltak ügyes kapitányai. Nem ment neki a nagy utnak vaktában, hanem gondoskodott, hogy oly tengerészek legyenek a hajón, kik ismerik az utat.

Ezek körvonalai az érdekes pályafutásnak, melyet János főherceg mostanig megtett. Bizunk a jó sorsban, hogy ez a fényes nagyratörő szellem és nemes karakter nem veszett a tenger hullámaiba, Ausztria-Magyarország népeinek és a fölvilágosodás minden barátjának őszinte fájdalomra.

teglés esetén a vám a még igénybe nem vet hídánál csak akkor követelhető, ha az átmenet vagy áthajtás csak másnap történik.

VIII. A vámmentesesség tekintetében az 1890 évi I-ső törvényczikk 99. §-a irányadó.

VEGYESEK.

— **A város új számozása.** A küszöbön álló népszámlálás érdekében a városunk urczáit jelelő új diszes pléh-táblák kapcsolatosan a házak új-bóli számozásával megkezdett.

— **Téli idő.** A novemberi enyhe szép napokra zimánkos télies időjárás következett be, hűvös a légkörsége, a láthatáron vastag köd-fellegek lomhán terülnek el, melyekből havasodó permetez s már az északi oldalakon vékony hó-lepel terül el. A külvilág téliesen néz ki.

— **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A nagym. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leiratában figyelmeztet az azon panaszokra, melyek a Magyarországból külföldre s különösen Ausztriába küldött postai küldemények szabálytalan csomagolása miatt újabb időben felmerültek. Így pl. a gabona árú-minták burkolata rendesen oly gyenge, hogy az összekötő zsinegtől megsértetik a tartalmának egyrésze szállítás közben kihull és elvesz; drága ruhaszövetek s kész ruhák a legrosszabb minőségű papirdobozba csomagoltatnak: értékes küldemények s pénzes levelek a legkisebb érintésre is lepattanó pecsétviaszszal záratnak le. Felhívjuk ennél fogva az érdekelteket, hogy postai küldeményeiket gondosan csomagolják, különösen pedig a gabona-mustrákat vászon, vagy más szövött anyagból készült zacskókban küldjék, mivel a posta-kincstár a czélszerűtlen csomagolás következményeire nem szavatol.

— **Az E. M. K. E. kölcsön-sorsjátéka.** Az E. M. K. E. dévai közgyűlése elhatározta, hogy megtesz mindent egy nagy sorsjegy-kölcsön rendezésére, melylyel a nemzet terhelése nélkül gyarapíthatná vagyonát. A központi iroda elkészítette a közgyűlési határozat kivitelét czélzó s az országgyűléshez és pénzügyminiszterhez intézett az engedély megadása iránti kérést. Kérése támogatására felszólította átiratban az orsz. képviselőket s a vármegyéket felkérte, hogy hason-szemlélt feliratban pártolják a képviselőházhoz intézett kérését. Mi reméljük, hogy a kérést senki sem fogja megtagadni s a sorsjegy-kölcsön ügye rövid időn kedvezően dül el.

— **Az ipari raktárszövetkezetek.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ipari szakosztálya a napokban tárgyalta a raktárszövetkezetekre vonatkozó miniszteri javaslatot, melyet részletesen tárgyaltunk. A szakosztály a szövetkezetek eszméjét és az erre vonatkozó javaslatot elfogadta és az alapszabályok elkészítésére, valamint a megalakuláshoz szükséges tagok összegyűjtésére szűkebb körű bizottságot küldött ki. Főlemlítjük, hogy a raktárszövetkezet megalakulása esetén a kereskedelmi miniszter gondoskodni fog annak megjelöléséről, hogy mely pénzintézeteknél nyerhet a szövetkezet a forgalmi tőkének megfelelő hitelt. Fölötte fontos kedvezmény továbbá az, hogy a miniszter — a mint kilátásba helyezte — az első berendezkedés költségeit magára vállalja. Mindennél fontosabb körülmény azonban az, hogy jövőre az állami szükségletek fedezésére vonatkozó megrendelések első sorban a raktárszövetkezetekhez fognak intéztetni. Tehát azokhoz az előnyökhöz, melyekhez iparosaink a javasolt praktikus társulás útján jutnak, még külön kedvezmények is járulnak. A mi egy okkal több, hogy a szövetkezetet mentől hamarabb és mentől tömegesebb érdeklődés mellett alakítsák meg.

— **A „Mátyás Diák”** című közkezdelt és legolcsóbb magyar élelőlap, a mely a bécsi „Kikerik” van hivatva az országból kiszorítani — mindinkább tartalmasabbá és tetszetősebbé válik. Nagy előnyére történt a lapnak, hogy a Wodianer F. és Fiai hírlap- és könyvkiadó cég tulajdonába ment át, mert azóta sokkal finomabb papíron nyomják és képei versenyeznek a legelső élelőlapok rajzaival. A „Mátyás Diákot” Murai Károly, az ismert humorista szerkeszti, a kinek a „Huszárszerzem” c. vigjátéka a napokban a nemzeti színházban nagy tetszéssel került színre és a ki mellé munkatársakul a legelső írók csoportosulnak. A „Mátyás Diák” előfizetési ára negyedévre csak egy forint s a lap bármely naptól kezdve megrendelhető.

— **Megdöbbenő levél Kossuth Lajosról.** Jól tudja mindenki, hogy Kossuth nagyon nélküli, még agg napjaira is nehéz munkával gondoskodik anyagi szükségseiről. Jövedelmét „Iratai” köteteknek tiszteletdíja teszi, s Kossuth most is a hátralevő részek megírásán dolgozik. Most kerülő uton, Amerikából érkezik oly hír Kossuthról, melyet mindenki fájdalmas megdöbbenéssel fog olvasni. A new-yorki magyar lap, az „Amerikai Nemzetőr” írja azt, a „New-Fork Times” után. A közlemény alapjául Kossuth nővérének, Ruttkayné asszonynak egyik levele szolgál, melyet egy amerikai barátjának írt.

— **Gyász hírek.** Plihal Ferencz, mint férj Plihal Margit, leánya Hammel Julia, édes anyja és Hammel József testvére a szív legmélyebb fájdmával tudatják, hogy a hű nő, gondos édes anyja, jó gyermek és szerető testvér Plihal Josefa született Hammel, hűvös hó 15-én, életének 46-dik és boldog házasságának 26-ik évében, hosszas szenvedés után megszűnt élni Kaczkon. — **Özv. Biró Ignác** hozvéd-ezredesné, Münstermann Laura, a maga és gyermekei s közeli és távoli rokonoknak nevében, a szülői fájdalom legmélyebb keserűségével jelenti, hogy szeretett leánya, az illetőknek testvére, hűga és hű rokona Biró Laura, folyó hó 17-én, élete 16-ik évében, hosszas szenvedés után, csöndesen elszenderült az Urban Nagy-Sebenben.

— **Apró hírek.** — **Ö felsége** e hó 17-én kihallgatást adott a budai királyi lakban. Pozsony városából egy küldöttség is megjelent gr. Zichy József főispán vezetése alatt, s meghívta ő felségét, hogy a készülő dunai híd megnyitásának ünnepélyét jelenlétével emelje. A király megígérte, hogy elmegy Pozsonyba. — **A magyar honfoglalást** illetőleg honálapítás esztendejének pontos megállapítása nem könnyű, miután az ország elfoglalása nem egyszerre történt, hanem több év alatt. — **A pénzügyminiszter** pályázatot hirdet egy T-Uj-laknál vasszerkezettel építendő új hídnek építésére. — **A Manlicher puskára** ezentul kis szákat vonnak, mely a kilőtt és kihulló töltényburkokat fogja felfogni. — **Hentaller Lajos** képviselő, ki nem régebben egy röpiratot is írt Görgei ellen, két levelet tett közzé Kossuth Lajostól, melyek a világi fegyverletételre vonatkoznak. Hentaller a két levélhez hosszabb bevezetést írt. — **A budapesti gabonapiac**on lefolyt hét üzlete nehézkes volt, lanyha iránynyal, hanyatló árakkal. — **A lefolyt hét időjárása** újra határozottan kedvező volt: az enyhe idő, a verőfényes napok az őszi vetésekre igen kedvezőek voltak, a vetés mindenütt be van fejezve s már részben kikelt s eddig olyan szépen fejlődött, hogy a legszebb reményekre jogosít. — **Se szere se száma** most az orvosoknak és tudósbajoknak Berlinben. Dr. Cornet, Koch segédje nem kevesebb, mint öt magánklinikát bérelt ki és ezek mindegyikében számos külföldi orvos várakozik reá, hogy előadásait meghallgassa. — **Berlinben** kezdődnek az előadások orvosok részére, a tudósbaj gyógyításáról. Koch és segédjei megismertetik az orvosokat az eljárással és az orvossággal. — **Dr. Korányi Frigyes** hírneves orvosunk, ki a tudósbajok gyógyításában maga is elsőrendű tekintély, hallgatói előtt meleg szavakkal emlékezett meg Koch nagy horderejű találmányáról. — **A magyar képviselőház** ülésén b. Kaas Ivor interpelláció alakjában szólalt föl, kérdezve a kormányt, mily intézkedést tett, hogy Koch találmányának Magyarországon is mielőbb hasznát vehessék. — **Dr. Koch Róbert** egy berlini orvosi lapban nov. 14-én közzétette jelentését a tudósbaj gyógyítása körül tett kutatásairól és az elért eredményéről. — **Mint németországi lapok jelentik,** Sándor császár az orosz trónörökös bécsi fogadtatása alkalmából táviratot intézett a király ő Felségéhez s a legmelegebb szavakban fejezte ki köszönetét. A király ő Felsége hasonló szívélyes hangon felelt. — **A pénzügyminiszter** az 1891. évre vonatkozó egyenes adókvitét megindítása tárgyában a pénzügyigazgatóságokhoz körrendeletet intézett, melyben az adók helyes és igazságos kirovása végett több rendbeli utasítást ad a hatóságoknak. — **A békéről** beszélt határozott hangon Salisbury angol kormányelnök a londoni lordmayor (polgármester) lakomáján, melyen évenként az angol kormány-férfiak mindig tartanak politikai beszédek. — **Vilmos császár** e hó 12-én nyitotta

meg a porosz országgyűlés új ülészekát és személyesen olvasta fel a trónbeszédet, mely elé szokatlan érdeklődéssel tekintettek. A trónbeszéd csak röviden érinti ugyan a nemzetközi viszonyokat, de annál megnyugtatóbban nyilatkozik rólunk. — **A török birodalom** területén levő összes görög templomok még mindig zárva tartanak. Mindazok a kísérletek, melyeket a porta eddig a vizsály kiegyenlítésére tett, megtörttek a konstantinápolyi patriarkátus nyakasságán. — **Péterváron** nagy feltűnést kelt a hír, hogy a császár a borki vasuti katasztrófa évfordulóján levelet talált az íróasztalán. A levél nyugodt, meggyőző hangon fejtegeti, hogy Oroszországnak alkotmányra van szüksége. — **A volt bolgár fejedelem,** a kit most Hartenau grófnak hívnak és Milán szerb ex-király a mult héten Bécsben találkoztak. Még pár év előtt véres csatákat vívtak egymás ellen. A győztes és legyőzött egyaránt lemondott ezóta a koronáról. — **A kormány** el van határozva, hogy az elkeresztelések miatt kiadott rendelet intézkedéseit végrehajtja.

KÖZGAZDASÁG

A sertéshizlalás.

A jó és számító gazdának ez idő tájban csaknem teljesen hióttnak kell lenni azon sertésének, melyből zsiradékkal kívánja magát ellátni jövőre. Mindazonáltal nem lesz fölösleges ha e tárgyban egy néhány hasznos megjegyzést fölemlítünk. A hizni való sertés ne legyen vén. Legjobb a 2—3 éves. Ha fiatalabb, jobb lesz a bus és szalonna, ha idősebb, több lesz a zsir. A lelógó fülű, puha, göndörzörű, hosszutestű mangalicza a legjobb hizó. A szálkásszörű, nagy sörényű, hegyes fülű, durva sertés hiában áll a hizóban, nem lesz tele a zsiros bődön. Igaz, hogy az ilyen fajta sertés olcsó áron kapható, de azért hizónak még akkor is drágább a másikonál, ha ingyen adnák. A beszerzett hizót nem kell azonnal teljes hizlalásra fogni. Az első időben pár hétig csak jól kell tartani, hogy husba jöjjön s belei kitáguljanak. El czélra jó takarmány a burgonya, répa, korpa, árpa. Eleinte kevesebb, később több szemes étel adandó, míg lassan a teljes hizlaltakarmányozásra térhetünk át. A hizónak annyi szemes eleség adandó, mennyit jó étvágygyal megeszik, mert azt, hogy kicsinyben való hizlálásánál egy sertés mennyi eleséget fogyaszt el, pontosan megmondani teljes lehetetlenség, mert míg egyrészt a hizósertést koplaltatni balgaság volna, másrészt a megzabált hizó a legnagyobb kár. Tiszta, száraz fekvő hely és víz, ép oly szükséges a hizónak, mint a táplálék. Az sem szükséges, hogy a hizó minden mozgástól el legyen zárva, mert rövid mozgás csak elősegíti a hizást. Sok gazda ivóviz helyett konyhamoslékot itat hizójával. Ez nem helyes eljárás, mert ez a tiszta vizet nem pótolja, másrészt az ily mosadéka sok oly tárgy dobátik, mely rendes hizó sertéseknek nem is való, de sok oly tárgy is kerülhet belé, mely határozottan ártalmas és károsra válhat, pl. csont, toll, stb. Az ily mosadékok értékesítse a gazdasszony úgy, a hogy tudja; vegyen reá malaczkokat és nevelje azokat fel rajta, de a hizónak nem való. A hizónak időről időre egy-egy kevés sót is szükséges adni. Hizlalt szemes takarmányul leginkább az árpa és tengeri használtatik, melyeket keverve vagy esetleg magában is etetnek. Egy közepeszerű hizósertés naponként 2—4 kg. szemes eleséget fogyaszt el, kivételes esetben többet is. Valamint minden állattartásnál, ugy a hizlálásnál is, annál előnyösebben értékesítetik a takarmány, minél célirányosabban van előkészítve. Azon esetre, ha a sertés étvágya veszne, tanácsos pár napig a takarmányt kisebb mennyiségben és más alakban nyújtani. Szoktak kevés antimoniumot is adni. Czélszerű néhány darabb faszenet is a sertés elé dobni, mit az mohón fogyaszt el.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 21,648.

Hirdetmény.

A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak az igazoló választmány által az 1891. évre összeállított névjegyzékét az 1886. évi XX.

t. cz. 28. §-ának rendelkezéséhez képest közszemlére kitétem, illetve azt a vármegye székháza hirdetési táblájára kifüggesztettem.

Erről az érdekelteket oly figyelmeztetéssel értesitem, miszerint joguk van ezen névjegyzék ellen f. évi december hó 5-ik napjáig bezárólag felelősséggel élni.

Deés, 1890. november 20-án

Szarvadi Pál,
kir. tanácsos alispán.

NYILTTER.

Van szerencsém az érdekeltek becses figyelmébe ajánlani, hogy az 5% Magy. papíráradék kötvények új szelvényeinek felvételét külön jutalék felszámítása nélkül eszközölöm. E célból a szelvény utalványok hozzám lehetőleg mielőbb beküldendők. Ugy helybeli, valamint vidéki megbízások után is, csakis a hivatalosan megállapított költségtételeket számítom fel.

Továbbá, már beváltom a magy. 5% papíráradék kötvények folyó évi december 1-én esedékes szelvényeit is, az esedékesség idejéig járó kamatok levonásával.

Hutflesz Károly,
Bank- és Pénzváltó üzlete
Kolozsvártt.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Sz. 423—1890. tlkvi 1—1(319)

Arverési hirdetményi kivonat.

A tekei kir. jbiroság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Tergovits Ede beszttercei lakos végrehajtónak nagyidai lakos Kasper Susanna végrehajtást szenvedő elleni 150 forint tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a tekei kir. járásbiróság) területén levő és a nagyidai 208. sz. tjkvből időközben a nagyidai 605. és 645. sz. tjkvbe átjegyzett A + 1., 2. illetve 26—39. rdsz. a. foglalt ingatlanokra u. m.: I.) a nagyidai 605. sz. tjkvben foglalt 1. rdsz. 258., 259. hrsz. 250 frt.; 2. rdsz. 261/a. hrsz. 8 frt.; II.) a nagyidai 645. sz. tjkvben ügyvéd Szilágyi Károly tulajdonául foglalt:

R. sz.	Helyrajzi szám	Becsérték	
		frt.	kr.
26	665.	6	
27	983.	7	
28	1077/a.	20	
29	1287.	16	
30	1462/b.	6	
31	1498/b.	4	
32	1643/1.	4	
33	1815/3.	8	
34	1828/10.	50	
35	1848/b.	17	
36	1872.	57	
37	1885.	75	
38	2129/53.	2	
39	2178/b.	9	

fentebbi ingatlanokra az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi január hó 10-ik napján d. e. 9 órákor a kebli telekkönyvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminisrtéri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A tekei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Tekén, 1890. évi szeptember hó 20-ik napján.

Gaal,
kir. aljbíró.

H i r d e t m é n y .

A regáléváltság kötvény birtokosait ezenel tisztelettel értesitem, hogy regáléváltság kötvényeit, ugyszintén az ezekre szóló há-

rom évi kamatszelvevényekkel ellátva kiadott utalványokat, eladás esetén a legjobb árban megveszem

H u t f l e s z K á r o l y ,
1—3(317) (Kolozsvártt.)

Sz. 4442—1890. d. V. T. (313)3—3

Arverezési hirdetmény.

A Deésváros tulajdonát képező szamosi hidaknál szedhető vám a városi képviselőtestület idei 195.jkvi számu határozata folytán 1891. évi január hó 1-től 1896. évi december hó 31-ig vagyis 6 egymásutáni évre a városház tanácskozási termében f. év november hó 26-ikán d. e. 10 órákor megtartandó nyilvános árverezésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Erről árverezni kívának azzal értesitetnek, hogy a részletes árverezési feltételek a városi levéltárban a hivatalos órák alatt, megtekinthetők, s hogy a vámszedési jog a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrnak folyó évi 52016. számú rendeletével megállapított újabbi vámdíj-szabályzat alapján fog gyakoroltatni.

A szóbeli árverezés megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

A 8115 frt egyévi haszonbérnek megfelelő kikiáltási ár 10%-a bánatpénz ezimen az árverező biztos kezére az árverezés megkezdése előtt leteendő.

Deésváros tanácsa 1890. november hó 6-dik napján.

Polgármester helyett:
I l o s v a y J e n ő,
közig. tanácsos.

Sz. 8159—1890. 1—2(320)

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött vasasszentiványi körjegyzői segédi állásra ezenel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen 150 frt fizetés, 50 frt lakbérrel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy erkölcsi, nyelvismereti és eddigi szolgálatuk alkalmazásáról szóló bizonylatokkal felszerelt folyamodványaikat alólirthoz folyó év december hó 4-ig bezárólag adják be.

A választás folyó év december hó 6-ikán d. u. 3 órákor Vasasszentiván községében, a körjegyzői irodában fog megtartatni.

Kékes, november 17. a járási főszolgabírája.

G a j z á g ó V i l m o s ,
főszolgabíró.

Sz. 5409—1890. 1—3(322)

Pályázati hirdetmény.

Soósmező, Nagy-Borszó, Kis-Hegy és Köfrinkfalva községekben üresedésbe jött körjegyzői állásra Soósmező székhelyvel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik e körjegyzői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában irt képesítésök mellett nyelvbeli ismeret, eddigi alkalmazásuk és erkölcsi magaviseletöket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat hozzám f. év december hó 14-ig bezárólag annyival is inkább adják be, mivel a később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A járási főszolgabírája.
N -Ilonda, 1890. november hó 17-én.

Br. B á n f f y ,
főszolgabíró.

Besztercze-Naszódvármegye főispánjától.

Sz. 4150—1890. főisp. 1—1(321)

P á l y á z a t .

Az 1890. évi I. t. cz. rendelkezéséhez képest előkészített s ugy a közigazgatási, valamint a törvényhatósági bizottság részéről elfogadott közmunka előirányzatban rendszerezített egy 5-ik útbiztosi állás betöltése végett- mely 450 frt alap, de ötöd évenként három ízben 50—50 frttal emelkedő fizetés és 150 frt lótartási átalánnyal s nyugdíj igényre való jogosultsággal egybekötte van, általam kinevezés útján betöltendő lévén, felhivom mindazokat, a kik ezen álmóást elnyerni óhajtják, hogy az erre vonatkozó vármegyei szabályrendelet értelmében legalább 6 elemi népiskola bevégzését igazoló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat hozzám folyó év december hó 5-ikéig adják be.

Az életkort, nyelvismereteket és számvitel elemeinek ismeretét igazoló okmányok is melléklendők. A kinevezés egyelőre ideiglenesen egy évre történik, s csak is az akkor sikeresen leteendő szakvizsga alapján fog véglegesítettni.

Kiszolgált és igazolvánnyal ellátott altisztek az 1873. évi II. t. cz. rendelkezéséhez képest egyenlően minősült pályázók között s legkivált ha szakvizsgáról is okmánnyal birnak, előnyben részesülnek.

Bészterczen, 1890. november hó 9-én.

Br. B á n f f y D e z s ő ,
főispán.

1—1(318)

H i r d e t m é n y .

Sz. 8—1890. t. b. j. k.

A deésvárosi köztemetők rendezéséről szóló szabályrendelet 9. §-a alapján is m é t e n is felhivatnak a deésvárosi köztemetőkben levő elhanyagolt, pusztulásnak indult sírok tulajdonosai, hogy ezen sírok kijavítása és fejjával való ellátása iránt 1891. évi május hó 1-ig annál bizonyosabban intézkedjenek, mivel ezen határidő eredménytelen eltelte után a szóban forgó sírhelyek igazdátlanoknak fognak tekintetni s feleltők a temető alap javára a temető felügyelő bizottság fog rendelkezni.

Deés, 1890. november hó 14-én.

A temető felügyelő bizottság.

Mindennemű butor-berendezések elvállaltatnak.

GÁBRE JÁNOS

épület- és butor-asztalos

ELSŐ DEÉSI BUTORRAKTARA.

Deésen, Europa szálloda épületben, Moskovics-féle bolt helyiség.

Ajánlja a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe megnagyobbított s a kor követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

butorraktárát,

melyben a legszolidabb áron kaphatók mindennemű butorok, szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések a legegyszerűbbtől a legfinomabbig.

Minden nagyságu díófa- és aranykeretű tükörök, olajnyomatu képek és képeret-lécek.

hajlitott nád- és amerikai faületű székek.

A kárpitozott butorok saját üzletemben egy szakképzett kárpitos vezetése mellett, a legnagyobb szolidassággal készülnek, állittatnak elő.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

„Szolidasság“ ez jelszavam.

Teljes tisztelettel

Gábre János.

épület- és butorasztalos.

Teljes temetése elvállaltatnak.

Tükör-, kép- és hajlitott nádszekráktár.

Ocska tölött butorok javítása s matrácok készítése olcsón eszközöltetik.